C/2024/6830
29.11.2024

# RÅDETS HENSTILLING

## af 21. oktober 2024

## om Rumæniens økonomiske, budgetmæssige, beskæftigelsesmæssige og strukturelle politikker

(C/2024/6830)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 ([1]), særlig artikel 3, stk. 3,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer ([2]), særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 ([3]), der oprettede genopretnings- og resiliensfaciliteten (»faciliteten«), trådte i kraft den 19. februar 2021. Faciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelsen af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af Unionen. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker bidrager faciliteten til den økonomiske og sociale genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, navnlig reformer og investeringer, der skal fremme den grønne og den digitale omstilling og gøre medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i Unionen og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

(2) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 ([4]) (»REPowerEU-forordningen«), der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på en udfasning af Unionens afhængighed af import af russiske fossile brændstoffer. Dette vil bidrage til energisikkerhed og diversificering af Unionens energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringskapaciteten og energieffektiviteten. Rumænien tilføjede et nyt REPowerEU-kapitel

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

til sin nationale genopretnings- og resiliensplan for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene.

(3) Den 16. marts 2023 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med titlen »EU's konkurrenceevne på lang sigt efter 2030« for at give input til den politiske beslutningstagning og skabe gode rammebetingelser for at øge væksten. I meddelelsen opstilles der ni gensidigt forstærkende indsatsområder til fremme af konkurrenceevnen. Blandt disse indsatsområder udgør adgang til privat kapital, forskning og innovation, uddannelse og færdigheder og et velfungerende indre marked særligt vigtige politiske prioriteter, som bør være genstand for reformer og investeringer med henblik på at håndtere de aktuelle produktivitetsmæssige udfordringer samt styrke Unionens og medlemsstaternes langsigtede konkurrenceevne. Den 14. februar 2024 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med titlen »Årlig rapport om det indre marked og konkurrenceevnen 2024«. I denne meddelelse gennemgås de konkurrencemæssige styrker og udfordringer, der præger det europæiske indre marked, og der gøres status over den årlige udvikling med udgangspunkt i de ni udpegede indsatsområder for konkurrenceevnen.

(4) Den 21. november 2023 vedtog Kommissionen den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2024, som markerede starten på det europæiske semester 2024 for samordning af de økonomiske politikker. Den 22. marts 2024 godkendte Det Europæiske Råd prioriteterne i den årlige undersøgelse af bæredygtig vækst 2024, som er struktureret omkring de fire dimensioner af konkurrencedygtig bæredygtighed. Den 21. november 2023 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen 2024, hvori Rumænien blev udpeget som en af de medlemsstater, der kan være berørt eller kan være i risiko for at blive berørt af ubalancer, og for hvilken der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet samt et forslag til den fælles beskæftigelsesrapport 2024, hvori gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og principperne for den europæiske søjle for sociale rettigheder analyseres. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet ([5]) (»henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet 2024«) den 12. april 2024 og den fælles beskæftigelsesrapport den 11. marts 2024.

(5) Den 30. april 2024 trådte Unionens nye ramme for økonomisk styring i kraft. Rammen omfatter den nye forordning (EU) 2024/1263 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning, Rådets ændrede forordning (EF) nr. 1467/97 ([6]) om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud samt Rådets ændrede direktiv 2011/85/EU ([7]) om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer. Formålet med den nye ramme for økonomisk styring er at fremme sunde og holdbare offentlige finanser, bæredygtig og inklusiv vækst og modstandsdygtighed gennem reformer og investeringer samt forhindre uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Den nye ramme for økonomisk styring fremmer også det nationale ejerskab og lægger større vægt på det mellemfristede sigte, samtidig med at der fokuseres på en mere effektiv og sammenhængende håndhævelse. Hver medlemsstat skal forelægge Rådet og Kommissionen en national mellemfristet plan for finans- og strukturpolitiske tiltag. En national mellemfristet plan for finans- og strukturpolitiske tiltag indeholder en medlemsstats finanspolitiske tilsagn samt reform- og investeringstilsagn og dækker en planlægningsperiode på fire eller fem år afhængigt af den nationale valgperiodes normale varighed. Nettoudgiftskursen ([8]) i de nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag skal stemme overens med kravene i forordning (EU) 2024/1263, herunder kravene om, at den offentlige gæld bringes eller fastholdes på en troværdig nedadgående kurs ved udgangen af tilpasningsperioden, eller om, at den forbliver på et forsvarligt niveau på under 60 % af bruttonationalproduktet (BNP), og om, at det offentlige underskud bringes og/eller fastholdes under traktatens referenceværdi på 3 % af BNP på mellemlang sigt. Hvis en medlemsstat giver tilsagn om at gennemføre et sæt relevante reformer og investeringer i overensstemmelse med kriterierne i forordning (EU) 2024/1263, kan tilpasningsperioden forlænges med op til tre år. Til støtte for udarbejdelsen af disse nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag offentliggjorde Kommissionen den 21. juni 2024 en vejledning om de oplysninger, som medlemsstaterne skal fremlægge i deres nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpolitiske tiltag og i deres årlige statusrapporter. I overensstemmelse med artikel 5 og 36 i forordning (EU) 2024/1263 meddelte Kommissionen medlemsstaterne referencekurser og tekniske oplysninger, hvor det var relevant. Medlemsstaterne skal forelægge deres nationale mellemfristede planer for finans- og strukturpoliske tiltag senest den 20. september 2024, medmindre medlemsstaten og Kommissionen bliver enige om at forlænge fristen med en rimelig periode. I overensstemmelse med deres nationale retlige rammer kan

([5]) Rådets henstilling (EU) af 12. april 2024 om den økonomiske politik i euroområdet (EUT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Rådets forordning (EF) nr. 1467/97 af 7. juli 1997 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud (EFT L 209 af 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Rådets direktiv 2011/85/EU af 8. november 2011 om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Nettoudgifter som defineret i artikel 2, nr. 2), i forordning (EU) 2024/1263: »nettoudgifter«: offentlige udgifter, eksklusive i) renteudgifter, ii) diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, iii) udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, iv) nationale udgifter til medfinansiering af programmer finansieret af Unionen, v) konjunkturbestemte elementer af udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse, samt vi) engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

medlemsstaterne drøfte deres udkast til mellemfristede planer med deres nationale parlamenter, anmode de uafhængige finanspolitiske institutioner om at afgive en udtalelse og gennemføre en høring af arbejdsmarkedets parter og andre nationale interessenter.

(6) I 2024 forløber det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker fortsat sideløbende med gennemførelsen af faciliteten. At gennemføre genopretnings- og resiliensplanerne fuldt ud er fortsat et vigtigt element i opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, eftersom planerne bidrager effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger, der er blevet udstedt i de senere år. De landespecifikke henstillinger fra 2019, 2020, 2022 og 2023 er fortsat lige relevante for de genopretnings- og resiliensplaner, der er blevet revideret, ajourført eller ændret i henhold til artikel 14, 18 og 21 i forordning (EU) 2021/241.

(7) Den 31. maj 2021 indgav Rumænien sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af artikel 19 i forordning (EU) 2021/241 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingsretningslinjerne i bilag V til nævnte forordning. Den 29. oktober 2021 vedtog Rådet en gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Rumæniens genopretnings- og resiliensplan ([9]), som blev ændret den 8. december 2023 i henhold til artikel 18, stk. 2, i forordning (EU) 2021/241 for at ajourføre det maksimale finansielle bidrag til den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte og i henhold til artikel 21 i forordning (EU) 2021/241 for at ændre genopretnings- og resiliensplanen på grund af objektive omstændigheder samt for at tilføje kapitlet om REPowerEU ([10]). Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, i forordning (EU) 2021/241 har vedtaget en afgørelse om, at Rumænien på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål ikke er blevet tilbagerullet.

(8) Den 13. maj 2024 forelagde Rumænien sit nationale reformprogram for 2024. Det nationale reformprogram for 2024 afspejler i overensstemmelse med artikel 27 i forordning (EU) 2021/241 også Rumæniens halvårlige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af genopretnings- og resiliensplanen.

(9) Den 19. juni 2024 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Rumænien 2024. Heri foretages der en vurdering af Rumæniens fremskridt med gennemførelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget af Rådet mellem 2019 og 2023, og der gøres status over Rumæniens gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse er der i landerapporten udpeget mangler med hensyn til de udfordringer, som enten ikke håndteres eller kun håndteres delvist i genopretnings- og resiliensplanen, ligesom der også afdækkes nye udfordringer. Rapporten indeholder også en vurdering af Rumæniens fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af Unionens overordnede mål vedrørende beskæftigelse, færdigheder og fattigdomsbekæmpelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling.

(10) Kommissionen har foretaget en dybdegående undersøgelse for Rumænien i henhold til artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011. De væsentligste resultater af Kommissionens undersøgelse af de makroøkonomiske sårbarheder i Rumænien med henblik på nævnte forordning blev offentliggjort i marts 2024. Den 19. juni 2024 konkluderede Kommissionen, at Rumænien er berørt af uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer. Navnlig står Rumænien over for sårbarheder i forbindelse med betalingsbalancen, der hovedsagelig er forbundet med store og fortsat stigende offentlige underskud, som fortsat er et problem, mens det betydelige pris- og omkostningspres er steget, og de politiske tiltag har været svage. Underskuddet på de løbende poster forbedredes noget i 2023, hovedsagelig på grund af et svagere privatforbrug og øget handel, men det er fortsat stort og forventes at være konstant i år og blive forbedret i 2025. Som følge heraf sker der ikke længere en forbedring af nettostillingen over for udlandet som en andel af BNP på trods af den høje nominelle vækst i BNP, og der er risiko for, at det vedvarende store underskud på de løbende poster vil forværre den yderligere. Den overordnede inflation og kerneinflationen er faldet, men kerneinflationen er fortsat meget høj, idet den kun ligger en smule under det toppunkt, der blev nået i 2023, og er højere end for et år siden. Udviklingen i lønninger og arbejdskraftomkostninger accelererede i 2023 og er fortsat stærk i 2024, hvilket til dels afspejler store stigninger i mindstelønnen og de offentlige lønninger på baggrund af et stramt arbejdsmarked. Dette har givet anledning til bekymringer om omkostningskonkurrenceevnen, mens den ikkeomkostningsrelaterede konkurrenceevne fortsat hæmmes af strukturelle flaskehalse. Alle disse faktorer giver anledning til bekymring om, hvorvidt tabet af konkurrenceevne bider sig fast, og forsinkelserne i den nødvendige forbedring af handelsbalancen varer ved. Den finanspolitiske situation, som er hoveddrivkraften bag det store underskud på betalingsbalancens løbende poster, er blevet forværret i løbet af det seneste år. Det store offentlige underskud forventes at blive yderligere forværret i 2024 og 2025. Den offentlige gældskvote steg en smule til trods for den høje nominelle vækst i BNP, men er fortsat moderat på 50,9 %, hvoraf en stor andel er i udenlandsk

([9]) ST 12319/21 og ST 12319/21 ADD 1.
([10]) Rådets gennemførelsesafgørelse af 8. december 2023 om ændring af gennemførelsesafgørelsen af 29. oktober 2021 om godkendelse af vurderingen af Rumæniens genopretnings- og resiliensplan (ST 15833/23 og ST 15833/23 ADD 1).

valuta. De vedvarende høje offentlige underskud kan øge den eksterne gældsætning og gøre Rumænien mere afhængig af eksterne finansieringskilder, hvilket gør landet sårbart over for ændringer i forbindelse med investorernes tillid og eksterne chok. De politiske tiltag til at afhjælpe de identificerede sårbarheder har været svage. En troværdig finanspolitisk konsolideringskurs er afgørende for at reducere risiciene for økonomiens stabilitet. Dette kræver efterlevelse af henstillingerne som led i proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud og en fuld gennemførelse af de finanspolitiske strukturreformer, der indgår i genopretnings- og resiliensplanen, navnlig dem, der tager sigte på en strukturel forøgelse af de offentlige indtægter, og en langt strengere udgiftskontrol end i de seneste år. Gennemførelse af de reformer og investeringer, der indgår i genopretnings- og resiliensplanen, ud over de finanspolitiske og strukturelle reformer vil også øge konkurrenceevnen.

(11) Ifølge data valideret af Eurostat steg Rumæniens offentlige underskud fra 6,3 % af BNP i 2022 til 6,6 % i 2023, mens den offentlige gæld steg fra 47,5 % af BNP ved udgangen af 2022 til 48,8 % ved udgangen af 2023.

(12) Rumænien har været omfattet af en procedure i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud siden 2020. Den 3. april 2020 vedtog Rådet afgørelse (EU) 2020/509 ([11]) i medfør af artikel 126, stk. 6, i traktaten, hvori det fastslog, at der som følge af manglende overholdelse i 2019 af underskudskriteriet i traktaten forelå et uforholdsmæssigt stort underskud i Rumænien, og udstedte en henstilling ([12]) i medfør af artikel 126, stk. 7, i traktaten, med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort offentligt underskud til ophør senest i 2022. I lyset af den store nedgang i den økonomiske aktivitet i forbindelse med covid-19-pandemien vedtog Rådet den 18. juni 2021 en revideret henstilling ([13]) i medfør af artikel 126, stk. 7, i traktaten rettet til Rumænien med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort offentligt underskud til ophør senest i 2024 (»henstillingen af 18. juni 2021«).

(13) I sin henstilling af 18. juni 2021 henstillede Rådet, at Rumænien skulle nedbringe sit samlede underskud til 8,0 % af BNP i 2021, 6,2 % af BNP i 2022, 4,4 % af BNP i 2023 og 2,9 % af BNP i 2024. Dette var i overensstemmelse med en nominel vækst i de primære offentlige nettoudgifter på 3,4 % i 2021, 1,3 % i 2022, 0,9 % i 2023 og 0,0 % i 2024. Det svarede til en årlig strukturel tilpasning på 0,7 % af BNP i 2021, 1,8 % af BNP i 2022, 1,7 % af BNP i 2023 og 1,5 % af BNP i 2024. I henstillingen af 18. juni 2021 blev det også præciseret, at eventuelle ekstraordinære indtægter bør anvendes til at nedbringe det offentlige underskud, og at Rumænien mindst hver sjette måned bør rapportere om de fremskridt, der gøres med gennemførelsen af henstillingen, indtil det uforholdsmæssigt store underskud er blevet korrigeret.

(14) Det samlede underskud nåede op på 6,6 % af BNP i 2023, dvs. langt fra det mål for det samlede underskud på 4,4 % af BNP, der blev fastlagt som led i proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud. Hovedårsagen til denne afvigelse var en fortsat høj vækst i de offentlige udgifter, hovedsagelig som følge af sociale overførsler, udgifter til varer og tjenesteydelser samt kapitaludgifter. Det samlede underskud for 2023 blev også påvirket af registreringen af lønudbetalinger til den offentlige sektor (svarende til 0,5 % af BNP) som følge af domstolsafgørelser. Det er vigtigt at bemærke, at den makroøkonomiske kontekst var gunstig for den finanspolitiske konsolidering. Rumæniens økonomiske resultater siden vedtagelsen af henstillingen fra juni 2021 har stort set været i overensstemmelse med forventningerne på trods af de økonomiske chok, der har fundet sted siden da. Stigningen i de offentlige indtægter skete meget hurtigere end forventet, hvilket afspejler en skatteindbringende sammensætning af den økonomiske vækst og høj inflation.

(15) Den finanspolitiske indsats i 2023 var lavere end henstillet af Rådet. Rumæniens strukturelle budgetsaldo forblev stort set uændret i 2023 set i forhold til den forbedring på 1,7 % af BNP, som Rådet henstillede til. Væksten i de primære nettoudgifter (justeret for engangsforanstaltninger og finanspolitiske foranstaltninger på indtægtssiden) var på 11,8 % af BNP i 2023, dvs. højere end det mål på 0,9 %, som Rådet henstillede til. Som i de foregående år, der er omfattet af henstillingen af 18. juni 2021, blev de fleste ekstraordinære gevinster på indtægtssiden anvendt til at finansiere yderligere udgifter. På grundlag af ovenstående er Kommissionen af den opfattelse, at Rumænien ikke har truffet virkningsfulde foranstaltninger som reaktion på henstillingen af 18. juni 2021.

(16) Den 10. maj 2024 aflagde de rumænske myndigheder rapport om de foranstaltninger, der er truffet for at korrigere det uforholdsmæssigt store underskud. I rapporten blev målet for det offentlige underskud i 2024 på 4,9 % af BNP, der indgår i budgettet, bekræftet, men det blev også understreget, at budgetgennemførelsen i årets første tre måneder resulterede i et offentligt budgetunderskud på 2,06 % af BNP, hvilket er 0,6 procentpoint af BNP over det underskud, der blev registreret i samme periode i 2023, hvor det samlede underskud for året var på 6,6 % af BNP. Det højere

([11]) Rådets afgørelse (EU) 2020/509 af 3. april 2020 om et uforholdsmæssigt stort underskud i Rumænien (EUT L 110 af 8.4.2020, s. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/509/oj).

([12]) Rådets henstilling af 3. april 2020 med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort offentligt underskud i Rumænien til ophør (EUT C 116 af 8.4.2020, s. 1).

([13]) Rådets henstilling af 18. juni 2021 med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort offentligt underskud i Rumænien til ophør (EUT C 304 af 29.7.2021, s. 111).

underskud i de første tre måneder af 2024 i forhold til samme periode i 2023 skyldes primært en hurtig stigning i de offentlige udgifter, hovedsagelig som følge af højere investeringsudgifter.

(17) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 ventes det reale BNP at stige med 3,3 % i 2024 og 3,1 % i 2025, mens inflationen målt ved det harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP) ventes at være på 5,9 % i 2024 og 4,0 % i 2025.

(18) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 ventes det offentlige underskud at udgøre 6,9 % af BNP i 2024, mens den offentlige gældskvote vil stige til 50,9 % ved udgangen af 2024. Den forventede stigning i underskuddet i 2024 afspejler hovedsagelig en hurtig vækst i de løbende offentlige udgifter. De offentlige lønninger forventes at stige kraftigt, hvilket afspejler de seneste diskretionære lønforhøjelser i uddannelses-, sundheds- og forsvarssektoren. Genberegningen af pensioner i forbindelse med pensionsreformen vil medføre kortsigtede omkostninger i 2024 og 2025, men vil derefter medføre store besparelser på mellemlang og lang sigt. I 2024 forventes de offentlige investeringer som andel af BNP at forblive stort set stabile på det høje niveau, der blev opnået i 2023, som følge af de lokale myndigheders hurtigt stigende kapitaludgifter og anvendelsen af midler fra faciliteten.

(19) I 2024 forventes væksten i de offentlige indtægter at overstige den nominelle vækst i BNP, hvilket afspejler en skatteindbringende sammensætning af den økonomiske vækst, bestræbelser på at forbedre skatteopkrævningen ved hjælp af digitalisering af skattesystemet og virkningen af en pakke indtægtsforøgende foranstaltninger, der blev vedtaget i efteråret 2023, og som forventes at øge de offentlige indtægter med ca. 1 % af BNP. Pakken består hovedsagelig af en forøgelse af selskabsbeskatningen, navnlig for mikrovirksomheder, en forøgelse af beskatningen af enkeltpersoner som følge af en delvis fjernelse af skattebegunstigelsesordninger i bygge- og anlægssektoren og landbruget, afskaffelse af nedsatte momssatser for udvalgte varer og tjenesteydelser, en forhøjelse af punktafgifterne og en særlig afgift på bankers og multinationale selskabers omsætning. Pakken omfatter også foranstaltninger på udgiftssiden, herunder rationalisering af den offentlige forvaltning og strengere betingelser for offentligt ansattes ret til at modtage feriekuponer og fødevaretilskud. Ifølge Kommissionens skøn vil den finanspolitiske kurs være stort set neutral i 2024 med 0,1 % af BNP.

(20) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 vil der blive finansieret udgifter via ikketilbagebetalingspligtig støtte (»tilskud«) under faciliteten i 2024 svarende til 1,0 % af BNP sammenlignet med 0,1 % i 2023. De udgifter, der finansieres med tilskud under faciliteten, vil muliggøre investeringer af høj kvalitet og produktivitetsfremmende reformer, uden at dette har direkte indvirkning på Rumæniens offentlige saldo eller gæld. Rumænien antager, at der vil blive finansieret udgifter med lån fra faciliteten svarende til 0,2 % af BNP i 2024 og 1,2 % af BNP i 2025 sammenlignet med 0,3 % af BNP i 2023.

(21) Den 14. juli 2023 henstillede Rådet ([14]), at Rumænien traf foranstaltninger med henblik på at afvikle de gældende energistøttenødforanstaltninger hurtigst muligt i 2023 og 2024 og bruge de deraf følgende besparelser til at nedbringe det offentlige underskud. Rådet henstillede endvidere, at hvis nye stigninger i energipriserne nødvendiggør nye eller fortsatte støtteforanstaltninger, skulle Rumænien sikre, at sådanne støtteforanstaltninger er rettet mod at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder, er finanspolitisk overkommelige og opretholder incitamenter til energibesparelser. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 forventes nettobudgetomkostningerne ([15]) ved energistøttenødforanstaltninger at udgøre 0,3 % af BNP i 2023 og - 0,1 % i 2024 og 2025. Støtteordninger med en samlet virkning på 0,5 % af BNP i 2024 og 0,4 % af BNP i 2025 forventes at forblive i kraft, men virkningen heraf forventes at blive opvejet af de ekstraordinære afgifter, der opkræves hos energiproduktions- og distributionsselskaber. Budgetomkostningerne ved de støtteforanstaltninger, der tager sigte på at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder, skønnes at udgøre 0,2 % af BNP i 2024, hvoraf mindre end 0,1 % af BNP bevarer prissignalet for at reducere energiefterspørgslen og forbedre energieffektiviteten. Hvis de besparelser, der opnås ved at mindske nettobudgetomkostningerne ved energistøttenødforanstaltningerne, bruges til at nedbringe det offentlige underskud i overensstemmelse med Rådets henstilling, forventes dette at indebære en finanspolitisk tilpasning på 0,4 % af BNP i 2024, mens de nationalt finansierede primære nettoudgifter forventes at indebære et ekspansivt bidrag til den finanspolitiske kurs på 1,2 % af BNP i samme år. Energistøttenødforanstaltningerne forventes ikke afviklet hurtigst muligt i 2023 og 2024. Der er risiko for, at dette ikke vil være i overensstemmelse med Rådets henstilling. Derudover forventes de deraf følgende besparelser ikke at blive brugt fuldt ud til at nedbringe det offentlige underskud. Disse risici er ikke i overensstemmelse med Rådets henstilling.

([14]) Rådets henstilling af 14. juli 2023 om Rumæniens nationale reformprogram for 2023 og med Rådets udtalelse om Rumæniens konvergensprogram for 2023 (EUT C 312 af 1.9.2023, s. 216).

([15]) Tallene angiver niveauet for de årlige budgetomkostninger ved disse foranstaltninger inklusive indtægter og udgifter og, hvor det er relevant, eksklusive indtægter fra skatter og afgifter på energileverandørernes ekstraordinære fortjenester.

(22) Rådet henstillede også, at Rumænien bevarer nationalt finansierede offentlige investeringer og sikrer en effektiv udnyttelse af tilskud under faciliteten og af andre EU-midler, navnlig for at fremme den grønne og den digitale omstilling. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 forventes de nationalt finansierede offentlige investeringer at stige fra 2,3 % af BNP i 2023 til 3,3 % af BNP i 2024. Dette er i overensstemmelse med Rådets henstilling. Samtidig forventes de offentlige investeringer, der finansieres med EU-midler, herunder tilskud under faciliteten, at falde fra 3,3 % af BNP i 2023 til 2,3 % af BNP i 2024. Dette fald skyldes afslutningen på programmeringsperioden for Unionens strukturfonde 2014-2020, som der er midler til rådighed for indtil 2023.

(23) På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, og under antagelse af en uændret politik forventes det offentlige underskud ifølge Kommissionens forårsprognose 2024 at udgøre 7,0 % af BNP i 2025. Den offentlige gældskvote ventes at stige til 53,9 % ved udgangen af 2025. Stigningen i underskuddet i 2025 afspejler hovedsagelig de kortsigtede omkostninger ved pensionsreformen, som forventes at tilføje yderligere 0,5 % af BNP til underskuddet i 2025 i forhold til et referencescenario uden en reform. Der er dog sandsynlighed for en vis afdæmpning i kapitaludgifterne efter lokalvalgene, og væksten i de løbende udgifter ekskl. pensioner forventes at aftage noget. Underskudsprognosen for 2025 omfatter ikke de potentielle yderligere indtægter som følge af reformen af skatteordningen for mikrovirksomheder eller den brede skattereform, der er en del af genopretnings- og resiliensplanen, og som er ved at blive udarbejdet. Disse reformer kan potentielt generere betydelige indtægter for regeringen og, hvis de udformes og gennemføres korrekt, reducere underskuddet i 2025 betydeligt i forhold til prognosen. En forsigtig finanspolitik vil bidrage til at reducere kerneinflationen, som ligger et godt stykke over EU-gennemsnittet og kan føre til tab af konkurrenceevne, hvis den varer ved, og bør også kunne bidrage til at styrke stillingen over for udlandet.

(24) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og med bilag V, kriterium 2.2, til nævnte forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Disse reformer og investeringer forventes at bidrage effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger. Det er afgørende, at der inden for denne stramme tidshorisont gøres hurtige fremskridt med den effektive gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen, herunder med REPowerEU-kapitlet, for at styrke Rumæniens langsigtede konkurrenceevne gennem den grønne og den digitale omstilling, samtidig med at der sikres social retfærdighed. For at opfylde tilsagnene i genopretnings- og resiliensplanen senest i august 2026 er det vigtigt, at Rumænien øger tempoet for gennemførelsen af reformer og investeringer betydeligt ved at sikre en effektiv forvaltning og tilstrækkelig administrativ kapacitet. Det er fortsat afgørende, at lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og andre relevante interessenter inddrages systematisk for at sikre et bredt ejerskab og således en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen.

(25) Som led i midtvejsgennemgangen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken, jf. artikel 18 i Europa--Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 ([16]), skal Rumænien gennemgå hvert enkelt program, der støttes af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+), Samhørighedsfonden og Fonden for Retfærdig Omstilling (»FRO«), senest i marts 2025 under hensyntagen til bl.a. de udfordringer, der er identificeret i de landespecifikke henstillinger for 2024, og den nationale energi- og klimaplan. Denne gennemgang danner grundlaget for den endelige tildeling af EU-midler til hvert program. Selv om Rumænien har gjort fremskridt med gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken og den europæiske søjle for sociale rettigheder, er der stadig udfordringer, og der er fortsat betydelige regionale forskelle mellem hovedstadsområdet og de øvrige regioner og mellem by- og landområder, når det gælder investeringer og beskæftigelse. Det er vigtigt at fremskynde gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken og styrke den administrative kapacitet på nationalt såvel som regionalt plan. De prioriteter, der er fastsat i programmerne, er fortsat relevante. Der bør lægges særlig vægt på at forbedre forvaltningen og bæredygtigheden af vand-, spildevands- og affaldssektoren. Det er ligeledes vigtigt at forbedre arbejdsproduktiviteten og virksomhedernes innovationskapacitet ved at fokusere på målrettet erhvervsstøtte, herunder offentligt-privat samarbejde og deltagelse i europæiske forsknings- og innovationsinitiativer. Investeringer i jernbanenettet og bæredygtig bytransport bør fortsat prioriteres sammen med beskyttelse af biodiversiteten.

([16]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

(26) Desuden er det afgørende at udvikle den administrative kapacitet på nationalt og subnationalt plan med fokus på at styrke de regionale og lokale myndigheder. Det bør sikres, at de territoriale planer for retfærdig omstilling gennemføres, og at kul udfases senest i 2032. De offentlige arbejdsformidlinger bør stadig forbedres. I den forbindelse er det særlig relevant at forbedre effektiviteten af de foranstaltninger, der tager sigte på at få kvinder, unge, der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse, personer med handicap og marginaliserede samfund såsom romaer ind på arbejdsmarkedet. Der er behov for investeringer i uddannelse samt i opkvalificering og omskoling af befolkningen. Tilgængeligheden og kvaliteten af social omsorg, langtidspleje og sundhedsydelser i hele landet for sårbare grupper skal forbedres, samtidig med at afinstitutionaliseringsforanstaltningerne skal fremskyndes. Energifattigdom er også fortsat en stor udfordring. I forbindelse med midtvejsevalueringen er det værd at lægge større vægt på udbuddet af sociale boliger og dertil knyttede sociale tjenester samt en bæredygtig udvikling af mindre byområder, som lider under vedvarende mangel på administrativ kapacitet. Hvis der tages fat på disse udfordringer, vil det også bidrage til at støtte den opadgående sociale konvergens i overensstemmelse med Kommissionens tjenestegrenes landeanalyse i anden fase på grundlag af elementerne i rammen for social konvergens, der blev iværksat som pilotprojekt i 2024. I overensstemmelse med artikel 3, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2024/1263 skal det europæiske semester omfatte Kommissionens overvågning af gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen, bl.a. via en ramme til at identificere risici for den sociale konvergens. Rumænien kan også gøre brug af platformen for strategiske teknologier for Europa, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/795 ([17]), til at støtte investeringer i bioteknologi (såsom investeringer i anvendelsen af kunstig intelligens i sundheds- og forskningssektoren og produktive investeringer i kritiske lægemidler), i digitale teknologier, deep tech-innovation og rene teknologier samt til at investere i kapacitet til at afhjælpe manglen på kvalificeret arbejdskraft, som f.eks. de færdigheder, der er nødvendige for udviklingen af disse kritiske teknologier.

(27) Til trods for de seneste forbedringer er risikoen for fattigdom og ulighed fortsat høj med betydelige forskelle på tværs af befolkningsgrupper og regioner, og der er stadig ikke lige adgang til beskæftigelse og uddannelse i Rumænien. Det sociale beskyttelsessystem har stadig begrænset effektivitet med hensyn til at afhjælpe fattigdomsrisici og uligheder på grund af utilstrækkelig adgang og ringe dækning. Desuden er beskæftigelsesfrekvensen fortsat en af de laveste i Unionen, navnlig for underrepræsenterede grupper. Endelig har vanskelighederne med at sikre lige adgang til uddannelse af høj kvalitet en negativ indvirkning på inklusiv vækst.

(28) Genopretnings- og resiliensplanen omfatter foranstaltninger, der tager sigte på at adressere de udfordringer, der er omhandlet i betragtning 27. Foranstaltningerne omfatter en reform af systemet for beskyttelse af voksne med handicap, en reform, der tager sigte på at indføre arbejdstilladelser og formalisere husarbejderes arbejde, investeringer i ordninger til opkvalificering eller omskoling af ansatte i virksomheder, en reform af det obligatoriske uddannelsessystem for at forebygge og mindske skolefrafald og investering i udvikling af et rammeprogram for videreuddannelse af fagfolk inden for førskoleundervisning. Samhørighedsprogrammerne omfatter også foranstaltninger i tilknytning hertil, som f.eks. målrettede interventioner, der tager sigte på at få unge i beskæftigelse og få dårligt stillede grupper aktiveret på arbejdsmarkedet, samt social inklusion af personer, der tilhører sårbare grupper. En hurtig gennemførelse heraf vil bidrage til at tackle de udfordringer, der er omhandlet i betragtning 27, og støtte opadgående social konvergens.

(29) I lyset af Kommissionens dybdegående undersøgelse og konklusionerne om tilstedeværelsen af uforholdsmæssigt store ubalancer afspejler henstilling 1 og 2 henstillinger i henhold til artikel 6 i forordning (EU) nr. 1176/2011. De politikker, der henvises til i henstilling 1, bidrager til at afhjælpe sårbarheder i forbindelse med de store underskud på betalingsbalancens løbende poster og offentlige underskud, som potentielt gør økonomien sårbar over for chok og bidrager til høj inflation. De politikker, der henvises til i henstilling 2, bidrager til at afhjælpe sårbarheder i forbindelse med omkostningskonkurrenceevnen som følge af lønstigninger, der overstiger væksten i arbejdsproduktiviteten, og i forbindelse med den ikkeomkostningsrelaterede konkurrenceevne som følge af strukturelle flaskehalse,

([17]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/795 af 29. februar 2024 om oprettelse af platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP) og ændring af direktiv 2003/87/EF samt forordning (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 og (EU) 2021/241 (EUT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

HENSTILLER, at Rumænien i 2024 og 2025 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. forelægge den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag i rette tid; stramme finanspolitikken for at opnå en finanspolitisk tilpasning for 2024 som helhed; i overensstemmelse med kravene i den reformerede stabilitets- og vækstpagt begrænse væksten i nettoudgifter ([18]) i 2025 til et niveau, der er nødvendigt for blandt andet at nedbringe det offentlige underskud i retning af traktatens referenceværdi på 3 % af BNP og fastholde den offentlige gæld på et forsvarligt niveau på mellemlang sigt

2. øge tempoet væsentligt for gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken og af genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet, med henblik på at sikre gennemførelsen af reformerne og investeringerne senest i august 2026 ved at sørge for en effektiv forvaltning og tilstrækkelig administrativ kapacitet; i forbindelse med midtvejsgennemgangen programmerne vedrørende samhørighedspolitikken fortsat fokusere på de aftalte prioriteter, træffe foranstaltninger til bedre at dække behovet for sociale boliger og de dertil knyttede sociale tjenester samt udviklingen af små byområder, idet der tages hensyn til de muligheder, som platformen for strategiske teknologier for Europa giver for at forbedre konkurrenceevnen.

Udfærdiget i Luxembourg, den 21. oktober 2024.

*På Rådets vegne*

NAGY I.

*Formand*

([18]) I henhold til artikel 2, nr. 2), i forordning (EU) 2024/1263 er »nettoudgifter« offentlige udgifter, eksklusive renteudgifter, diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, nationale udgifter til medfinansiering af programmer finansieret af Unionen, konjunkturbestemte elementer af udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse samt engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.